

אל תקרי הליכות אלא הלכות

הלכות תשעה באב

א. בסעודה המפסקת אסור לאכול שני תבשילים, ואפילו בישראל מין אחד בשתי קדרות, אלא שאחד עבה ואחד רך גם זה חשוב שני תבשילים, אבל אם שניהם שוים אלא שהוצרך לבשל בשתי קדרות מפני שבני הבית מרובים מותר לאכול משניהם, ושתי ביצים האחת קשה והאחת רכה שראויה לגמיעה חשיבי שני תבשילים ואפילו דבר הנאכל כמות שהוא חי אם נתבשל חשוב תבשיל לענין זה, ובאפיו אפילו כמה מינים אין דין שני תבשילים.

ב. נהגו לישב על גבי קרקע בסעודה המפסקת, רק שיתן איזה שטיח או בגד להפסיק בינו לבין הקרקע, ולא ישבו שלשה לאכול ביחד, כדי שלא יתחייבו בזימון, ואפילו ישבו ואכלו יברך כל אחד לעצמו בלי זימון.

ג. אין אומרים וידוי ונפילת אפיים במנחה של תשעה באב מפני שנקרא מועד, שנאמר "קרא עלי מועד לשבור בחוריי".

ד. תשעה באב אסור באכילה ושתיה ורחיצה וסיכה ונעילת הסנדל ותשיש המיטה, ולילו כיומו לכל דבר. ואין אוכלים אלא מבעוד יום, של ערב תשעה באב. ובין השמשות שלו אסור כיום הכיפורים, ואם קיבל עליו בפרוש בשפתיו שלא לאכול אחר שסעד סעודה המפסקת אסור לאכול יותר אפילו עודנו יום, אבל אם קיבל עליו בהרהור בלבד, אינה קבלה. והכל חייבים להתענות בתשעה באב, ואסור לפרוץ גדר.

ה. מעוברות ומניקות שפטורות משאר צומות של דברי קבלה, מתענות ומשלימות בתשעה באב. ומעוברות ומניקות שיש להן חולי, אפילו אין בו סכנה, אין להן להתענות בתשעה באב, ואם יש להן חולשה רבה, יעשו שאלת חכם. ונכון לעשות שאלת חכם בכל מקרה, ויולדת תוך שלשים יום ולילה, יכולה להקל שלא להתענות בתשעה באב, ותאכל מיד בבקר. וכל שכן שיכולות המעוברות והמניקות, וכן יולדות, להקל באופן שחל תשעה באב בשבת, והתענית נדחה לאחר השבת, מכל מקום ראוי שהיולדת תוך שלשים יום לא תאכל להתענג, אלא כדי קיום.

ו. חולה, אפילו אין בו סכנה פטור מלהתענות בתשעה באב, וחולה שנתרפא ועודנו חלוש ומצטער מאוד בתעניתו, מותר לאכול, ואין צריך אומדן, רק שלא יאכל למעדינים.

ז. ראוי ונכון להחמיר שלא לעשן סיגריות בתשעה באב. ובפרט יש להחמיר בעת קריאת איכה וקניות בבית הכנסת, אבל לצורך קצת, כגון למי שרגיל מאוד בעישון, ויש לו צער גדול במניעתו מעישון סיגריות, יש להתיר לו לעשן בתשעה באב בצינעה בתוך ביתו וכדומה, אבל לא יעשן בפרהסיא בתשעה באב.

תקיעת כף (ילקוט יוסף הלכות נדרים ושבועות)
תקיעת כף היא מושג עתיק יומין הבא לבטא התחייבות משפטית בין שני אנשים כהתחייבות כמו שבועה שיש הסבורים שהיא חזקה יותר משבועה. תקיעת כף דינה כשבועה ויש לה התרה. חתן שמשביעים אותו בתקיעת כף לקיים כל תנאי הכתובה, אם ירצו בית דין ויראו לנכון להתיר לו תנאי מתנאי הכתובה, יעשו לו התרה לשבועתו ותחלה ואחר כך יתירו לו.

מכל מלמדי השכלתי

הידעת? סיפור מההפטרה

הפטרת דברים: ישעיה א'

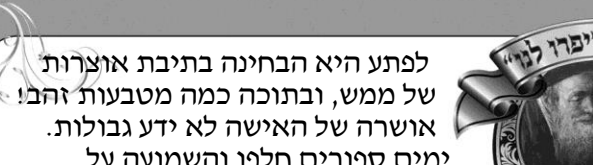
"שבת חזון" - השבת השלישית דפורענותא:

לעולם פרשת דברים תחול לפני תשעה באב והשבת נקראת על שם ההפטרה "שבת חזון". "חזון ישעיהו בן אמוץ אשר חזה על יהודה וירושלים". פירוש המילה "חזון" הוא נבואה, וכן "דבר שיקרה בעוד זמן", ולכן גם כשאנו נמצאים באבלות ובבכייה על בית מקדשנו יש לנו חזון ואמונה שהקב"ה יגאל אותנו ויבנה את בית מקדשנו בקרוב ממש. ספר דברים נקרא בשם "משנה תורה", הרמב"ן מפרש מלשון לשון ולחזור על הנאמר. משה חוזר ומזכיר לעם ישראל לפני כניסתם לארץ את המצוות הקשורות לארץ ישראל. משה מקדים תוכחה לפני המצוות. וכן כתב הרמב"ן בהקדמתו לפירושו לספר דברים: "וטרם שיתחיל בביאור התורה התחיל להוכיחם ולהזכיר להם עוונותיהם כמה ימרוהו במדבר וכמה שהתנהג עמהם הקב"ה במידת רחמים, וזה להודיע חסדיו עמהם, ועוד שיוכחו בדבריו שלא יחזרו לקלוקלם פן יספו בכל חטאתם, ולחזק לבם בהודיעו אותם כי במידת רחמים יתנהג עמהם לעולם. שלא יאמר אדם לא אוכל לרשת את הארץ כי אין אדם אשר לא יחטא, ומיד תהיה מידת הדין מתוחה כנגדו ונאבד. לכן הודיעם משה רבינו כי הקב"ה רחמן מלא רחמים כי הסליחה והמחילה ממנו יתברך סיוע ועזר לבני אדם בעבודתו. כעניין שאמר הכתוב "כי עמך הסליחה למען תיורא". אין פניה של התוכחה אל העבר אלא לעתיד. תפקידה לחזק את הלב, לעורר לתשובה, לטעת תקוה לעתיד טוב יותר ונקי יותר מחטא". שלושה נביאים מזכירים את המילה "איכה" משה ישעיהו - וירמיה. בפרשתנו משה אמר "איכה אשא לבדי טרחה ומשאכס ורבכס". בהפטרותנו ישעיה אמר "איכה היתה לזונה קריה נאמנה" ובמגילת איכה שנקרא בתשעה באב ירמיה הזכיר "איכה ישבה בדד העיר רבתי עם". משה ראה את עם ישראל כשהיו בשיא שלוותם שנאמר "וישמך ישרון ויבעט". ישעיה ראה את העם בזמן שחטאו לה' ובגדו בתורתו, וזה היה לפני חורבן הבית. וירמיה ניבא על מה שיהיה לאחר חורבן בית המקדש, שעם ישראל ישבו בדד וירושלים שוממה מבלי יושב בה. עם ישראל שוקע בימי בין המצרים באבל ובעצבות ומצהיר כי כשם שאנו יודעים להתאבל על חורבן ועל ימי התפארת שחלפו, כן יודעים אנו להאמין ולקוות כי תקומנה ההבטחות אשר הבטיחה לנו התורה והבטיחו לנו הנביאים. "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו, אם יאדימו כתולע כצמר יהיו". ההפטרה מסיימת בהבטחה שכולה תקווה: "ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועצריך כבתחילה, אחרי כן יקרא לך עיר הצדק קריה נאמנה. ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה". (בברכת השם ובציפייה לגאולה ג.י.פ.)

לא דמיוני לצפות לביאת המשיח

במשך שנים עבד מושקיה כחוטב עצים באחוזתו של הפריץ. המלאכה הייתה קשה והשכר הזעום הספיק אך בקושי לפרנסת ביתו, אך ברירה לא הייתה והוא המשיך לעבוד מבוקר עד ערב ולקוות לטוב. יום אחד, בעבודתו, ניתזה חתיכת עץ גדולה מתחת לגרזן, וכשהיא פגעה בקרקע נשמע לפתע קול מתכתי מצלצל. מושקיה עצר מיד את עבודתו ופנה לחפש את מקור הצליל. הוא חיפש בין העצים והשיחים ועד מהרה גילה לתדהמתו תיבת מתכת מלאה במטבעות זהב. נשימתו של מושקיה נעתקה מרוב התרגשות. תמו ימי העוני! מהיום יהיה לו כסף בלי הגבלה! ילדיו לא יהיו עוד רעבים ואשתו לא תצטרך ללוות כסף מהשכנות לצרכי השבת. אך כאשר נזכר באשתו הבין מושקיה שהוא בבעיה. הוא יהיה חייב לספר לה מהיכן הגיעו מטבעות הזהב, והיא, כמו תמיד, לא תוכל לנצור את לשונה. תוך כמה ימים ישמע כל הכפר על המציאה, והפריץ יתבע את האוצר לעצמו בטענה שהיער וכל אשר בו שייכים לו. חשב מושקיה וחשב עד שמצא פתרון. הוא הלך לשוק וקנה כיכר לחם, דג מלוח וקנקן מים. לאחר מכן חזר אל היער והניח את כיכר הלחם על אחד הענפים, את הדג החביא בין ענפי שיח עבות, ואת קנקן המים מתחת לאבן גדולה. בסמוך הטמין מושקיה את תיבת האוצר, והחזיר לתוכה מטבעות זהב אחדים. למחרת פנה מושקיה לאשתו ואמר: "את זוכרת שרצית פעם לראות כיצד אני עובד? ובכן בואי נצא יחד ליער ותוכלי לראות כיצד אני חוטב עצים". שמחה האישה על ההזדמנות וחיש קל הלכו השניים אל היער. מושקיה הראה לה כיצד הוא מפליא לחטוב עצים וכך בילו בני הזוג כמה שעות. "אני רעב", הכריז מושקיה בשעת צהרים. "גם אני רעבה ובבית אין אוכל", אמרה האישה, "במקום לבשל ביליתי ביער כל הבוקר". "פעם זקן אחד אמר לי שיש ביער הזו חלקה פלאית שבה אוכל גדל על העצים", אמר מושקיה לאשתו, "הנה נחפש את החלקה ונוכל להשביע את רעבונו". פסעו בני הזוג במשעולי היער ובחנו היטב את העצים. לפתע עצרה האישה והצביעה בהתרגשות על אחד העצים. "ראה, מושקיה. לחם גדל על הענף". טיפס מושקיה על העץ ו"קטף" את כיכר הלחם. "אך מה נאכל עם הלחם?" שאלה האישה הביטה לכל עבר ולפתע הבחינה בדג מלוח מונח בין ענפי אחד השיחים. "הנה יש לנו דג מלוח", צעקה בשמחה. "ומה נשתה?" שאל מושקיה, ועד מהרה מצאה גם את קנקן המים ש"צמח" מתחת לאבן. "אכן, זו חלקת יער פלאית", אמרה האישה לבעלה והמשיכה לחפש בתקווה למצוא "מציאות נוספות".

אבותינו סיפרו לנו

לפתע היא הבחינה בתיבת אוצרות של ממש, ובתוכה כמה מטבעות זהב! אושרה של האישה לא ידע גבולות. ימים ספורים חלפו והשמועה על התעשרותו של מושקיה פשטה בעיירה. תוך כמה שעות הגיע משרתו של הפריץ והזמין את מושקיה לפגישה דחופה עם אדונו. "שלום מושקיה", חיך הפריץ חיוך רב משמעות כשהיהודי נכנס, "מה חדש אצלך?" "ברוך ה'", הכול כרגיל", השיב מושקיה. "ואיך הפרנסה?" הרים הפריץ את קולו. "אין תלונות", אמר מושקיה, "מסתדרים עם מה שיש". "מסתדרים עם מה שיש?" התפרץ הפריץ, "שמעתי שהתעשרת פתאום! שמעתי שמצאת תיבה מלאה מטבעות זהב?" "אני? התפלא מושקיה, "מי אמר דבר כזה?" "אשתך סיפרה זאת לאשתי", אמר הפריץ בכעס. "דע לך שכל מה שנמצא ביער שייך לי, ואם לא תביא לי את תיבת המטבעות אשליך אותך לכלא". מושקיה העלה על פניו הבעה עגומה. "אדוני הפריץ", אמר, "אשתי מעט חולה ולפעמים היא מדמיינת דברים שלא היו ולא נבראו..." "אשתי אמרה שאשתך נראתה רצינית ביותר", אמר הפריץ, ומושקיה הציע שאשתו פשוט תגיע בעצמה כדי שהפריץ יוכל להתרשם ממנה בעצמו. "יום אחד הלכתי עם בעלי ליער", סיפרה האישה המפוחדת לאחר שהובאה על ידי משרתו של הפריץ, "היינו רעבים ולפתע ראינו כיכר לחם צומחת על אחד העצים. לאחר מכן מצאנו שיח שמגדל דגים מלוחים, אחר כך שתינו מקנקן שבקע מאבן ישנה, ולבסוף מצאנו תיבה עם מטבעות..." "הבנתי, הבנתי", אמר הפריץ למושקיה באכזבה גלויה, "לך מפה אתה עם אשתך המשוגעת, ועזוב אותי במנוחה". לפעמים תיאור של משהו נשמע דמיוני ובלתי מציאותי, אבל מי שמצוי בסוד העניינים יודע שהדברים נכונים. הפריץ, למשל, היה משוכנע שאשתו של מושקיה מטורפת והוזה, אך מושקיה ידע היטב שהיא מספרת בדיוק, אבל בדיוק, מה שאירע...

בימים אלו ימי "בין המצרים" שבהם חרבה ירושלים. חז"ל מספרים כי שנים לפני החורבן, כאשר בית המקדש עדיין היה בתפארתו, הזהיר ירמיהו הנביא את היהודים כי אם לא יחזרו בתשובה המקדש ייחרב והעם ייצא לגלות. איש לא האמין לו אז ונראה היה שהוא מדבר מדמיונו, אך כמובן שהוא צדק בכל מילה והחורבן אכן הגיע. היום אנו מצפים לגאולה השלמה, לביאת המשיח ולבניין בית המקדש. קשה לפעמים להתחבר לזה והדברים נשמעים דמיוניים, אבל אנו יודעים ומאמינים שכשם שנבואות החורבן התקיימו במלואן, כך גם נבואות הנחמה והגאולה יתקיימו במהרה בימינו.